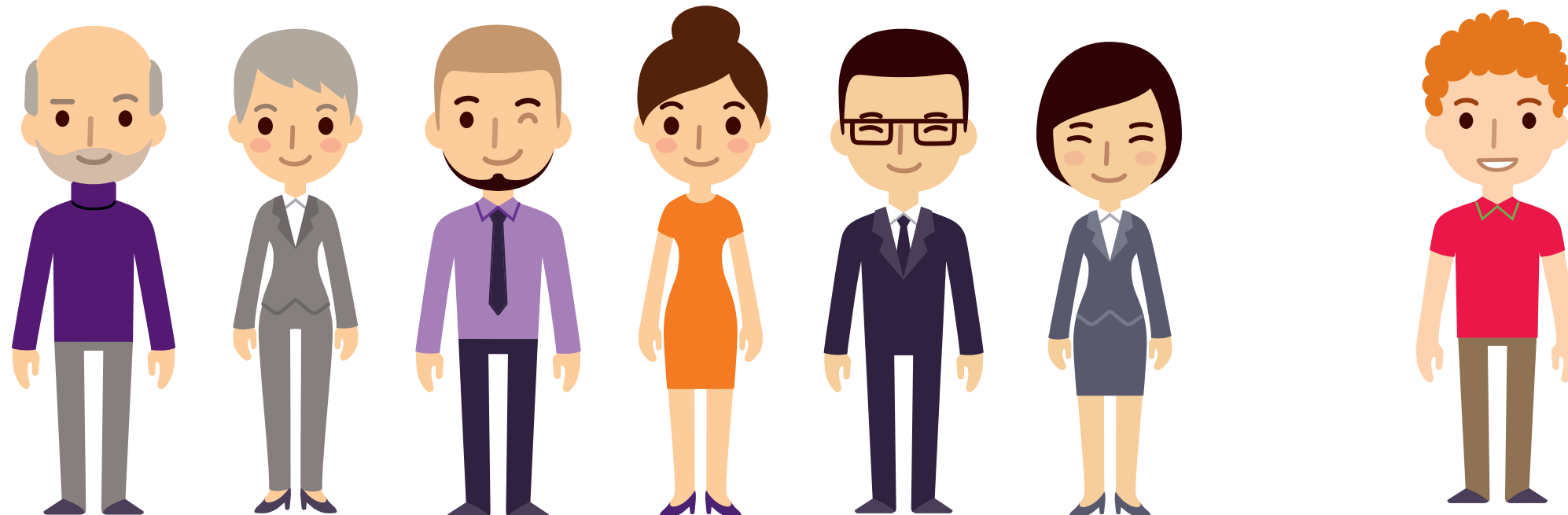
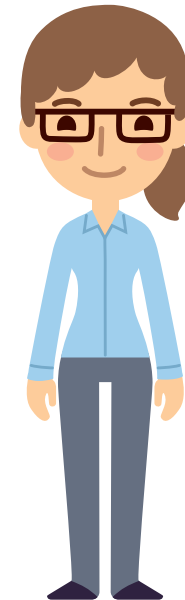
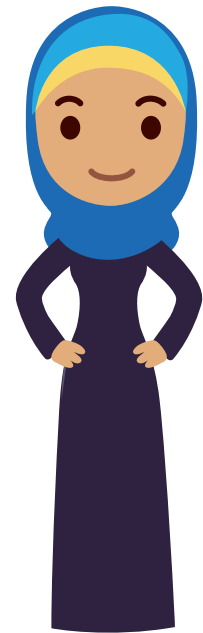

Wat expats van ons en ons land vinden

Juist vroeg de afgelopen anderhalf jaar 26 buitenlandse professionals wat zij vinden van de mores op de Nederlandse werkvloer (en daarbuiten). Als sluitstuk van de serie maakt Heidi Klijsen de balans op, én interviewde ze nog drie *expats*. Een aardige, maar confronterende blik op onszelf

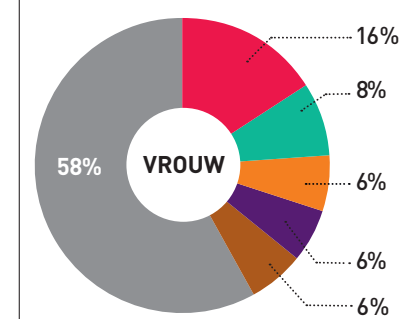
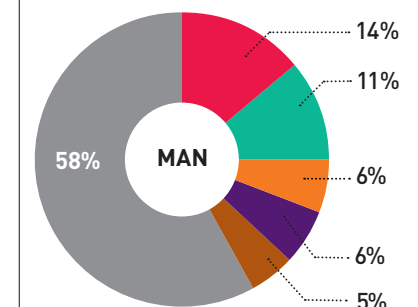

Nederlanders houden er best aparte gewoontes op na. Ze fietsen op drukke wegen, hebben steevast een keurige rij kliko's voor de deur en noemen een simpele boterham al een lunch. Dat zijn nog zomaar wat eerste indrukken. Maar wat als 'buitenstaanders' hier voor langere tijd zijn? Hoe gemakkelijk – of juist niet – is het om je hier thuis te voelen en in te graven? Ruim een jaar lang ondervroeg *Juist* in de rubriek 'Door vreemde ogen' buitenlandse professionals over hoe het is om hier te wonen en te werken. Met stip op één, vrijwel zonder uitzondering: Nederlanders zijn zo ontzettend direct. Zo kreeg de Amerikaanse Regina Sung tijdens haar introductietraining bij PricewaterhouseCoopers op het hart gedrukt: 'Houd je niet in en zeg wat je vindt, dat is de cultuur op de Nederlandse werkvloer.' En de Japanse managementassistente Makiko Miyagawa is altijd op haar hoede als Japanse collega's haar werkgever Yakult bezoeken: 'Ik geef subtiele seintjes aan mijn Nederlandse collega's als ze te direct reageren. Japanners ervaren dat al snel als bedreigend.' Er kwamen in de rubriek niet alleen expats aan het woord, maar ook hoogopgeleide arbeidsmigranten die zich hier definitief vestigden – bijvoorbeeld voor de liefde. Sowieso is er geen eenduidig antwoord op de vraag wanneer iemand precies expat is. Het Centraal Bureau voor de Statistiek maakte in 2015 een afbakening op basis van de belangrijkste gemene delers: een expat is geboren en getogen in een ander land, verdient meestal meer

dan reguliere werknemers, werkt bij een internationaal georiënteerd bedrijf, is hooggekwalificeerd en heeft niet de intentie zich hier permanent te vestigen. Op basis van die criteria telt Nederland ruim 57.000 expats, van wie ongeveer tweederde man. Een kwart heeft de Duitse of Britse nationaliteit. Ook Polen, India, Frankrijk en Italië leveren relatief veel expats. De meesten wonen in de Randstad (vooral Amsterdam, Den Haag en Rotterdam), maar ook Eindhoven is populair. Dat Nederland aantrekkelijk is voor expats, is niet vreemd, met zijn grote zeehaven en luchthaven en centrale ligging in Europa. Bovendien spreken Nederlanders over het algemeen goed Engels en is de levensstandaard hoog. Allemaal factoren die het voor internationale bedrijven – en hun medewerkers – aantrekkelijk maken om zich hier te vestigen. Grote steden in Nederland hebben dan ook een actief expatleven. Zo vertelt de eerder genoemde Regina Sung: 'Al in de eerste week in Nederland werden we uitgenodigd op een feestje bij andere expats.' De Hongaarse financial operations advisor Zsofia Antal ontmoette in het Bredase expatwereldje zelfs haar huidige verloofde. 'Je legt er gemakkelijk contact met anderen, van allerlei nationaliteiten.'

Vrienden maken
Dat expats elkaar opzoeken, lijkt logisch aangezien de geïnterviewden aangeven dat je bij Nederlanders niet gemakkelijk over de vloer komt. 'Als je in Amerika ergens komt wonen, staan direct de burens op de stoep en zit je in no

WAAR KOMEN ZE VANDAAN?

'Ik geef subtiele seintjes aan mijn Nederlandse collega's, als ze in een meeting te direct reageren'

PORTUGAL

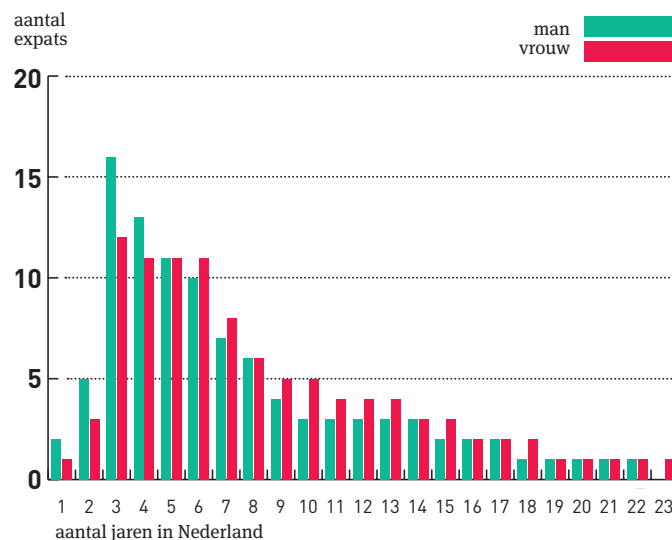
RITA BOTELHEIRO (38), medewerker kwaliteit en veiligheid in het Amphia Ziekenhuis Breda en vertegenwoordiger van het Portugese sieradenmerk Pekan

‘**W**e zijn in 2015 naar Nederland verhuisd, omdat mijn man hier aan de slag ging. Ik moest een knop omzetten. In Portugal had ik een goede baan als manager in de gezondheidsbranche. En we hadden net een huis gekocht. Maar al snel zag ik de voordelen. Het was een goed moment, omdat onze dochters pas 1 en 3 jaar waren. En een prachtige kans om als gezin een andere cultuur te leren kennen. Mijn oudste vond het meteen leuk op de internationale school. Toen ik haar de eerste dag ophaalde, was ze stomverbaasd, in Portugal duren de scholen tot vijf of zes uur. ‘Voor mij, als expatvrouw, was het niet makkelijk om werk te vinden. Ik werk ook

nog niet op het niveau dat ik in Portugal had, maar er staat veel tegenover. De balans werk-privé is hier bijvoorbeeld veel beter. Nederlandse bedrijven hebben meer oog voor het gezinsleven van medewerkers en er wordt minder gemakkelijk verwacht dat je overwerkt. Daar kunnen Portugese bedrijven van leren, vind ik. ‘Nederlandse werknemers zijn ook beter georganiseerd dan Portugese. Daardoor zijn Portugezen ook wat handiger in het omgaan met ad-hocproblemen: ze zijn er simpelweg meer aan gewend. Maar verder zijn de verschillen op werkvloer niet erg groot. Dezelfde problemen, dezelfde regels, dezelfde automatisering. Dat verbaasde me wel.’

HOELANG BLIJVEN ZE?

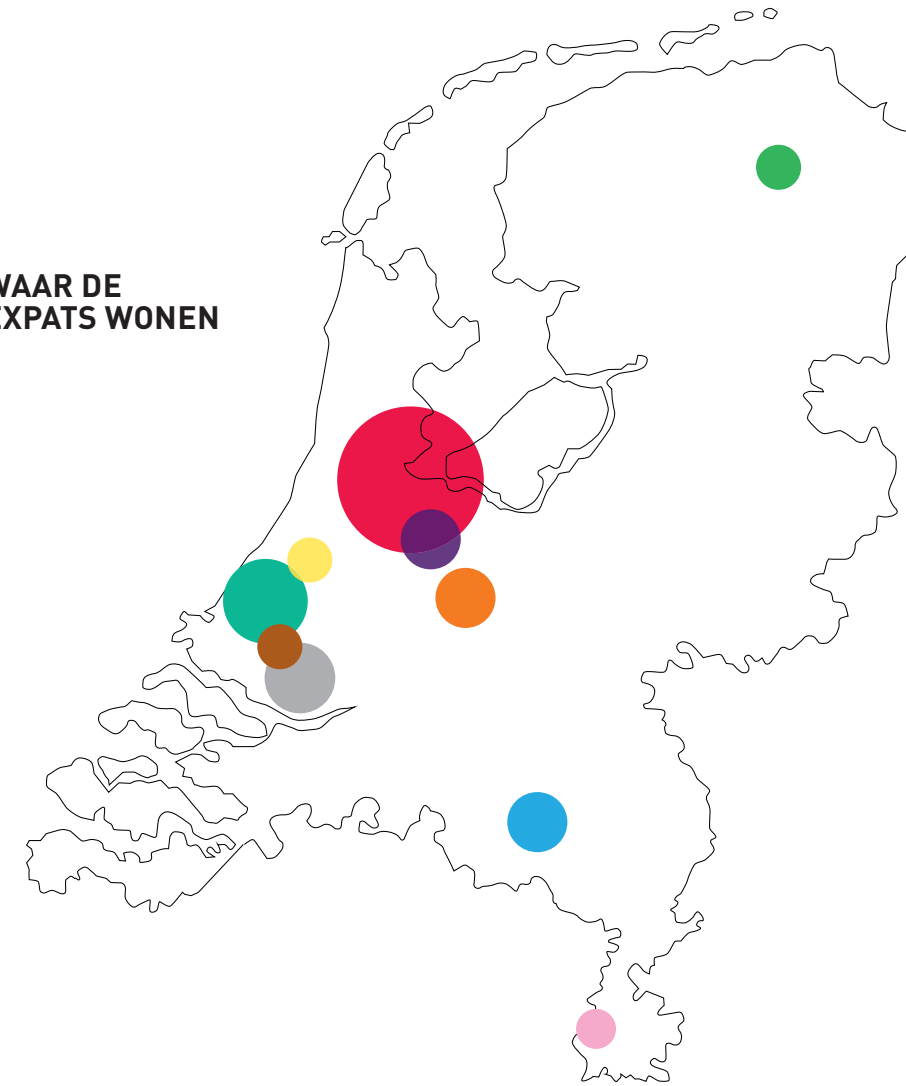
time met ze aan de barbecue. Dat duurt hier veel langer,’ zegt de Amerikaan Thomas Harrington, docent in Den Haag. Ook de Spaanse bioloog Hugo Robles Díez ervaart dat zo. ‘Nederlanders zijn in eerste instantie wel nieuwsgierig naar je, maar daar blijft het vaak bij. Het is lastig om echt in contact te komen.’ Dat blijkt ook uit een peiling in juni van *Z Today*, het nieuwsprogramma van RTL Z, onder 1.100 expats. Bijna 60 procent gaf aan dat het vrijwel onmogelijk is om bevriend te raken met een Nederlander. Als voornaamste reden werd genoemd dat Nederlanders vooral afspreken met vrienden die ze al lang kennen. Terwijl Nederlanders toch tijd genoeg zouden moeten hebben om te socializen, want workaholics zijn ze bepaald niet. Althans, niet in de ogen van een aantal buitenlandse collega’s. Al brengen die dat vaak positief: ‘Nederlanders hebben de balans tussen werk en privé goed geregeld,’ zegt de Britse operational manager Helen Stapleton. ‘Als ze ’s avonds een meeting hebben, beginnen ze wat later. En als ze na het werk naar huis gaan, begint ook echt het familieleven.’ Bovendien organiseren Nederlanders hun werk vaak heel efficiënt, vindt de Italiaanse Elsa Bez. ‘Italianen maken weliswaar langere werkdagen, maar lunchen lang en nemen uitgebreide koffiepauzes. In Nederland neem je hooguit een halfuurtje pauze.’ Ondanks hun efficiënte werkhouding houden Nederlandse werknemers toch ook van polderen. ‘Iedereen mag z’n zegje doen, maar aan het eind van de vergadering is de uitkomst vaak dat er weer een nieuwe vergadering wordt gepland,’

zegt de Amerikaanse editor Robert Barra. Ook de Egyptische petrofysicus AbdelRahman Elkhateeb verbaast zich erover hoe moeilijk Nederlanders knopen doorhakken: ‘Bij de besluitvorming is vaak een grote groep mensen betrokken. Dan wordt er zo lang doorgepraat, dat het al bijna te laat is om de beslissing nog door te voeren.’ Toch heeft de Nederlandse overlegcultuur ook zeker prettige kanten, vindt de Italiaanse inkoper Elsa Bez. ‘Nederlanders zijn echte teamplayers. Mijn baas heeft een eigen kantoor, maar schuift meestal bij ons aan, dat vindt hij fijner.’

Afbetaling

Helemaal prettig is het dat je zo op Nederlanders kunt bouwen en ze altijd hun afspraken nakomen. Dat is in een aantal andere landen kennelijk minder vanzelfsprekend. ‘In Turkije hangt bij ondernemers vaak een bord aan de muur met “Hier kun je niet op afbetaling kopen”,’ vertelt ondernemer Hülya Cigdem. ‘Dat is in Nederland overbodig. Klanten gaan er al vanuit dat ze daar niet mee weggomen.’ Waarover de meesten ook zeer te spreken zijn, is de hoge levensstandaard. De goede gezondheidszorg wordt gezien als een van de grootste pluspunten in Nederland. Maar ook de sociale zekerheid blijft niet onopgemerkt. Tolk-vertaler Ziad Rashid uit Irak: ‘Neem de bijstandsuitkering: dat kennen wij niet in Irak. Raak je daar je baan kwijt, dan ben je afhankelijk van je familie. En die zet je direct onder druk om elk baantje aan te nemen.’ Tegenover al die zorg en zekerheid staat de niet malse →

WAAR DE EXPATS WONEN

10 POPULAIERSTE EXPATGEMEENTEN

	Aantal expats
Amsterdam	11.730
Den Haag	4.870
Rotterdam	3.770
Eindhoven	2.950
Amstelveen	2.260
Utrecht	2.260
Delft	1.570
Leiden	1.530
Groningen	1.370
Maastricht	1.150

LEEFTIJD EXPATS IN NEDERLAND

	Mannen Vrouwen	
	%	%
18-29 jaar	27	34
30-39 jaar	39	42
40-49 jaar	23	18
50-59 jaar	9	5
60-75 jaar	2	1
Totaal	100	100

Bron: CBS

CHINA

SHI QIU (33), business focal point bij Dow Benelux (een dochter van Dow Chemical)

‘**R**uim een jaar geleden ben ik naar Nederland verhuisd. Daarvoor was ik drie jaar post-doctoral researcher in Antwerpen. Als business focal point fungeer ik als schakel tussen het bedrijf en de afnemers. Mijn afdeling bedenkt plastic oplossingen voor bedrijven. ‘Dow Benelux is een platte organisatie, zeker vergeleken met veel hiërarchisch georganiseerde Chinese bedrijven. In China gaat de besluitvorming wel vaak sneller; er is minder ruimte voor discussie. Chinezen

omarmen veranderingen ook gemakkelijker. Ze willen echt vooruit, dat merk je aan alles. Verder worden de verschillen met hier steeds kleiner. Je ziet China in snel tempo verwesteren. ‘Wat mij in het begin verbaasde, is het grote aantal vrouwen dat parttime werkt in Nederland. In China is dat heel ongebruikelijk. Ouders werken daar fulltime en opa en oma zorgen voor de kinderen. Door de eenkindpolitiek die er lange tijd was, werd dat ook wel gemakkelijker. Met vier grootouders leidt het nogal eens tot ver-

hitte discussies wie er voor het kind mag zorgen. ‘Het bevalt mijn vrouw en mij erg goed in Nederland. We hebben leuke banen, een mooi huis en leren hier veel. Vergeleken met Sjanghai, waar wij vandaan komen, is het hier zo schoon en groen, echt heerlijk. ‘We zouden hier het liefst blijven. Ik voel me ook al een beetje Nederlander. Vorig jaar had ik de eer om koning Willem-Alexander de hand te mogen schudden, toen hij een nieuw veiligheidscentrum opende bij Dow. Erg bijzonder.’

WAAR WERKEN EXPATS?

Bedrijfstakken	%
Zakelijke dienstverlening	29
Overheid en zorg	26
Handel, vervoer en horeca	22
Nijverheid (geen bouw) en energie	9
Informatie en communicatie	4
Cultuur, recreatie, overige diensten	3
Financiële dienstverlening	2
Overige bedrijfstakken	5
Totaal	100

Bron: CBS

Nederlandse belastingdruk. 'Je blijft hier betalen,' zegt de Britse operations director Phil Woodcock. 'Eerst over je loon, daarna over je spaargeld en dan ook nog over je erfenis.'

Al hebben buitenlandse professionals vaak wat minder last van de Nederlandse fiscus dan hun Nederlandse collega's. Arbeidsmigranten die een specifieke deskundigheid hebben of wetenschappelijk onderzoek doen, krijgen een loonbelastingvrijstelling van 30 procent. Deze regeling is bedoeld om de komst van hooggekwalificeerde arbeidskrachten naar Nederland te stimuleren. De *battle for brains* wordt dus deels fiscaal uitgevochten.

Saaie boterhammen

Het krappe halfuurtje pauze en de bescheiden lunches passeren ook geregeld de revue. Daar kunnen velen

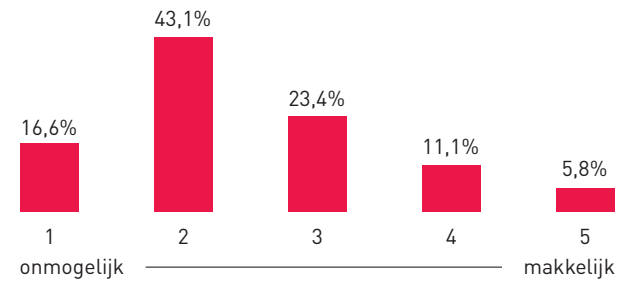
met hun pet niet bij. Zo is de Franse customer services-medewerker Sabrina Curtet de enige op haar werk die warm luncht. 'Die saaie boterhammen die iedereen naar binnen werkt, daar kan ik niet aan wennen.'

Quality control engineer Javier Añino uit Spanje verbaast zich al helemaal over het schamele supermarkt-aanbod in Nederland. 'De eerste keer dat ik hier met mijn Nederlandse vrouw boodschappen deed, vroeg ik: "Waar is de visafdeling eigenlijk?" "Daar kwamen we net voorbij," zei ze.'

Maar een echt probleem is de bescheiden Nederlandse eetcultuur niet. Zoals Yura Usvyat uit Abchazië het verwoordt: 'Je kunt andere gewoontes het beste maar gewoon accepteren. Dan ga je er vanzelf van houden.'

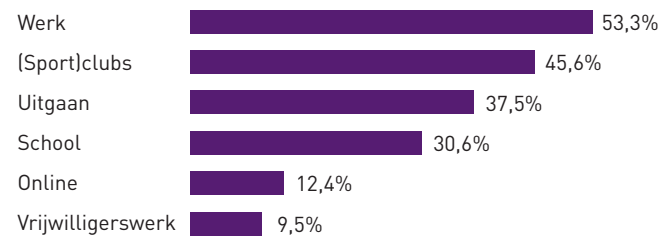
 @HeidiKlijzen

HOE MAKKELIJK IS HET OM VRIENDEN TE MAKEN IN NEDERLAND?

Bron: Z Today (i.s.m. Dutchnews.nl)

WAAR MAKEN EXPATS IN NEDERLAND VRIENDEN?

Bron: Z Today (i.s.m. Dutchnews.nl)

RUSLAND

SERGEY TAGASHOV (42), directeur communicatie van een internationaal grondstoffenbedrijf

'Ik kwam al geregeld in Nederland, maar nu ik hier een jaar woon, leer ik het land en de mensen pas echt kennen. Sommige eerste indrukken blijven wel overeind: Nederlanders zijn zeer georganiseerd en punctueel, komen hun afspraken na en zijn overal op tijd. Rusland is ook bepaald geen "mañana-land", maar we zijn wel wat losser. Een verschil met zakendoen in Rusland is dat mensen elkaar hier gemakkelijker vertrouwen. Zolang het vertrouwen niet is beschaamd, is het er en wordt er niet in cirkeltjes gedraaid. In Rusland laat je je meestal door iemand introduceren, anders duurt het lang voor het vertrouwen is opgebouwd. 'Nederlanders doen zaken volgens "het

boekje": hoe je het – internationaal gezien – verwacht. Door hun eeuwenlange handelservaring zijn ze er bijzonder goed in geworden.

'Maar ondanks hun handelsgeest zijn Nederlanders in het algemeen geen workaholics. In Rusland zijn mensen veel meer geneigd om over te werken. Ik heb zelf ook de neiging non-stop door te gaan, maar ik probeer hier te leren.

'Ik houd van de "leven-en-laten-leven"-mentaliteit in Nederland. Die is er privé, maar ook zakelijk. Je ziet nauwelijks agressieve marketingcampagnes bijvoorbeeld, die proberen klanten af te troggelen van de concurrent. Klantenwerving gaat hier wat natuurlijker dan in veel andere landen.'